

Bedömning av Egenvård

Bakgrund

Lagen (2022:1250) om egenvård trädde i kraft den 1 januari 2023. Den ersatte Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. Den nuvarande regleringen av patientsäkerhet, patientdelaktighet, samordning och planering är omfattande och täcker i stor omfattning det som tidigare uttrycktes i föreskriften om egenvård.

Vad är egenvård?

Lagstiftningen av egenvård innebär inte någon förändring av vilka typer av åtgärder som kan utföras som egenvård utan det måste bedömas i varje enskilt fall. Egenvård är inte begränsat till enbart enklare åtgärder. Det kan vara såväl såromläggning och att ta på stödstrumpor som mer avancerade åtgärder till exempel hemdialys och respiratorvård i hemmet.

Lagen avser egenvård när patienten själv, eller med hjälp av någon annan, utför hälso- och sjukvårdsåtgärder utanför hälso- och sjukvården. Medverkan i hälso- och sjukvården genom egenvård ska utgå från patientens önskemål och individuella förutsättningar. Egenvård kan bidra till att personer får möjlighet att leva sitt liv utan täta kontakter med hälso- och sjukvården.

Målgrupp

Målgruppen är inte avgränsad till vare sig ålder eller funktionsnivå. Då en person inte själv kan utföra egenvård kan den utföras av närstående, till exempel maka/make/vårnadsavare eller personal. Riskbedömning utifrån den närståendes eller personalens förmåga och situation ska alltid göras.

Bedömning av egenvård

Det är den behandlande hälso- och sjukvårdspersonalen som ska göra bedömningen om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård, en egenvårdsbedömning. Med hälso- och sjukvårdspersonal avses legitimerad personal (eller som enligt särskilt förordnande har fått motsvarande behörighet). Att göra en egenvårdsbedömning är, till skillnad från utförande av egenvård, en hälso- och sjukvårdsinsats och lagar och regler på hälso- och sjukvårdens område gäller vid egenvårdsbedömningar. Hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet och främja hög patientsäkerhet.

Den som bedömer om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård ska göra det i samråd med patienten och utgå från hälsotillstånd, situation och ta ställning till om åtgärden kan utföras på ett patientsäkert sätt. Om personen får

hjälp av någon utanför hälso- och sjukvården kan det till exempel vara en närstående, en personlig assistent eller personal på ett boende. Det viktigt att hälso- och sjukvården bedömer om det är lämpligt och om de som ska hjälpa till att utföra egenvården har praktiska förutsättningar för detta. Patientens närstående ska ges möjlighet att medverka vid utformningen och genomförandet av vården, under förutsättning att det är lämpligt och att bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt inte hindrar det.

En egenvårdsbedömning ska

- utgå från individuella bedömningar och genomförs i samråd med patienten
- bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
- innehålla analys om eventuella risker
- samrådas och planeras med de som berörs
- följas upp av den behandlande legitimerade personal som har bäst förutsättningar att göra uppföljningen
- omprövas om förutsättningarna ändras.

Rutiner

Hälso- och sjukvård, förskola, skola och socialtjänst inklusive LSS, oavsett utförare ska ha rutiner för samarbetet i samband med egenvård.

Överenskommelse och rutiner ska följas och praktiseras av dem som arbetar på uppdrag åt huvudmännen, dvs. oavsett om det är privat eller egen regi som utför insatsen.

När egenvård utförs gäller inte hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL eller andra regler på hälso- och sjukvårdens område. Om patienten får hjälp med egenvård som en del av en socialtjänstinsats enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL eller insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, gäller relevanta lagar och regler på socialtjänstens och LSS område.

Att skriva egenvårdintyg

När patienten behöver hjälp av personal med utförandet av egenvården behöver den behandlande legitimerade personalen utfärda ett egenvårdsintyg. Detta görs på blankett Bedömning av förmåga att ansvara för egenvård. Egenvårdsintyget behövs för att patienten ska kunna ansöka om bistånd/insats för utförandet av egenvården enligt Socialtjänstlagen(SOL) eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade(LSS).

Ledningssystem

Denna överenskommelse mellan Regionen och kommunerna i Jönköping län ingår som en del i huvudmännens ledningssystem. Varje vårdgivare/ förvaltning ska säkerställa att verksamhetens ledningssystem innehåller rutiner för bedömning, samråd och planering i samband med egenvård.

Uppföljning och utvärdering

Överenskommelsen ska följas upp och/eller utvärderas på uppdrag av Reko.

Flödesschema

Som stöd i den praktiska tillämpningen vid bedömningen finns processen beskriven i ett flödesschema. Flödet beskrivs steg för steg kompletterat med förtydliganden i aktiviteterna, se *Instruktion för att göra egenvårdsbedömning*.